

I sekretarz KC PZPR Edward Gierek odwiedził wczoraj legnicko-głogowskie zagłębie miedziowe. Wraz z nim przybył członek Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR — Jan Szydłak.
W godzinach rannych goście zapoznali się z pracą kopalni „Polkowice”.
Dokończenie na str. 2

P. Jaroszewicz zakończył wizytę w Indiach

Bliskość celów i interesów

Polsko-indyjska deklaracja o przyjaźni i współpracy

Prezes Rady Ministrów PRL, Piotr Jaroszewicz z małżonką i towarzyszącymi mu osobami zakończył 8-dniową wizytę oficjalną w Indiach i w czwartek rano opuścił Bombaj.
Z pokładu samolotu premier Jaroszewicz wysłał do premiera Indii pani Indiry Gandhi depeszę, w której stwierdził m. in.:

— Po 8 dniach pobytu w Indiach opuszczamy wraz z moją małżonką i towarzyszącymi mi osobami pani gościnnie, bardzo nam bliski, wielki i rozwijający się w szybkim tempie kraj. Nasze szczere nacechowane wzajemnym zrozumieniem i przyjaźnią odwzajemniające uczucia naszych narodów rozmowy, zakończyły się owocnie.

Na zakończenie pobytu w Indiach premier Piotr Jaroszewicz udzielił wypowiedzi korespondentowi PAP:

— Opuściliśmy Indie bardzo zadowolony z przebiegu i wyników rozmów oficjalnych, jak też z tego, że w ciągu 5-dniowej podróży po tym ogromnym kraju zapoznałem się z

jego poważnymi osiągnięciami w rozbudowie nowoczesnej gałęzi przemysłu i nauki oraz ze wspaniałymi zabytkami kultury indyjskiej.

DEKLARACJA O PRZYJAŹNI I WSPÓŁPRACY

Wydana w New Delhi 18 bm. wspólna deklaracja polsko-indyjska podkreśla bliskie i przyjazne stosunki między obu krajami. Premierzy Piotr Jaroszewicz i Indira Gandhi potwierdzili wolę dalszego rozszerzenia współpracy we wszystkich dziedzinach. Stwierdzono identyczność lub bliskość stanowisk we wszystkich omawianych problemach międzynarodowych.

Obie strony opowiedziały się za umocnieniem pokojowego współistnienia państw o różnych systemach; wyraziły gotowość współdziałania na

Dokończenie na str. 2

Na ruinach Hanoi

Rozmowy paryskie

W ciągu jednej doby 365 nalotów na Wietnam Płd.

Jak oznajmił w czwartek amerykański rzecznik wojskowy w Saigonie, w ciągu ostatnich 24 godzin lotnictwo amerykańskie dokonało największej liczby nalotów na Wietnam Południowy od 6 miesięcy. Bombowce „B-52” wykonały 30 lotów bojowych, zaś myśliwce bombardujące 335.

Tymczasem na wyzwolonych terenach Wietnamu Południowego odbyło się pierwsze w tym roku posiedzenie Tymczasowego Rewolucyjnego Rządu Republiki Wietnamu Południowego. Omówiono rezultaty działalności rządu w 1972 r. oraz przeanalizowano sytuację w kraju, a także wytyczono zadania na najbliższy okres.

W Paryżu odbyło się w czwartek plenarne posiedzenie konferencji paryskiej w sprawie Wietnamu. Nie wyznaczono daty następnego spotkania. Jednocześnie w podparyskiej miejscowości Saint-Nom-la Breteche spotkali się eksperci DRW i USA. (PAP)

Na Kongres Nauki Polskiej

18 bm. w Pałacu Staszica w Warszawie obradowało, pod przewodnictwem sekretarza wydziału IV Nauk Technicznych PAN — prof. M. Nalecz, posiedzenie plenarne wydziału, poświęcone dyskusji nad materiałami przygotowywanymi na II Kongres Nauki Polskiej, który odbędzie się w połowie br.

100 tys. ton cukru więcej

Wszystkie cukrownie w kraju zakończyły już przerób buraków cukrowych ze zbiorów roku 1972. Ostatnie tony surowca przerobiono w cukrowni Pruszeckiej Gdańskiej, dokąd sprowadzono buraki m. in. z woj. białostockiego. Z szacunkowych obliczeń wynika, że wyprodukowano we wszystkich cukrowniach o ponad 100 tys. ton cukru więcej niż w roku ub.

Leningrad: miasto bohater

30 lat temu — 18 stycznia 1943 roku, po 900 dniach bohaterskich zapałów z otaczającymi Leningrad wojskami hitlerowskimi, Armia Radziecka rozgromiła wroga i przerwała blokadę miasta. Leningrad zwrócił się dzisiaj nazwą miasta — bohatera, przynajmniej ona została za niego. Bohaterska postać jego obrońców — żołnierzy i ludności cywilnej.

Konsultacje w Helsinkach

W czwartek w Helsinkach odbyło się kolejne plenarne posie-

Wielkopolska aktywnie uczestniczy w programie przyspieszonego rozwoju

Obrady konferencji sprawozdawczo-wyborczych PZPR

W Wielkopolsce obradowały wczoraj konferencje sprawozdawczo-wyborcze PZPR. Odbyły się one w 12 powiatach: Chodzież, Gostyniu, Kaliszu, Kościanie, Kole, Nowym Tomyszu, Ostrowie, Srodzie, Pleszewie, Pile-Trzciance, Wągrowcu i Wolsztynie oraz w poznańskiej dzielnicy Wilda.

Konferencje, w których uczestniczyli przedstawiciele Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Poznaniu, dokonały oceny działalności partyjnej, gospodarczej i socjalnej poszczególnych środowisk w okresie po VI Zjeździe PZPR. Materiał do dyskusji, prowadzonej w zespołach, przedstawiony został w referatach ustępujących egzekutyw organizacji partyjnych oraz kierownictw administracyjnych powiatów. Uchwalono programy działania na lata 1973/74, dokonano wyboru nowych komitetów powiatowych oraz Komitetu Dzielnicowego Wildy. Wybierano ponadto delegatów na Wojewódzką Konferencję Sprawozdawczo-Wyborczą PZPR w Poznaniu.

Na niektórych konferencjach przodującym w powiecie zakładom pracy wręczono dyplomy Komitetu Centralnego PZPR i Prezydium Rządu, przyznane za osiągnięcia produkcyjne w ubiegłym roku.

Dzisiaj zamieszczamy relacje z konferencji w Kaliszu — powiecie — w której uczestniczył I Sekretarz KW PZPR w Poznaniu Jerzy Zasada i Ostrowie, stanowiących, ważne ośrodki gospodarcze Wielkopolski. Do problemów podejmowanych na konferencjach powrócimy na naszych łamach w najbliższych dniach.

POWIAT KALISZ

W XV Powiatowej Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej w Kaliszu uczestniczyli m. in. I sekretarz KW PZPR w Poznaniu Jerzy Zasada, kierownik Wydziału Listów i Inspekcji KW Romuald Sobolewski. Przemówienia wprowadzające do dyskusji wygłosili: I sekretarz KP PZPR w Kaliszu Zdzisław Raniś oraz przewodniczący Prezydium PRN w Kaliszu Roman Głowacki.

25 stycznia posiedzenie Sejmu

Prezydium Sejmu postanowiło zwołać posiedzenie Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w dniu 25 stycznia 1973 roku.

Porządek dzienny posiedzenia przewiduje:

— Informacje rządu o zadaniach rolnictwa i przemysłu spożywczego w 1973 r.

— Interpelacje i zapytania poselskie

— Projekt uchwały w sprawie zamknięcia sesji Sejmu
Posiedzenie rozpocznie się o godz. 9. (PAP)

dzenie w ramach wielostronnych konsultacji w sprawie przygotowań do europejskiej konferencji bezpieczeństwa. Przemawiali przed stawkami Norwegii, Jugosławii, Liechtensteinu, Irlandii, Malt, USA i Holandii.

Kolejne posiedzenie odbędzie się 19 stycznia.

Wystąpienie H. Selassie

Cesarz Etiopii, H. Selassie, przemawiając na przyjęciu wydanym

PAP-RADIO-INF-WE-TELEFONEM
RADIO-INF-WE-TELEFONEM-PAP
INF-WE-TELEFONEM-PAP
TELEFONEM-PAP
PAP-TELEFONEM-PAP
PAP-TELEFONEM-PAP

na cześć prezydenta Pompidou, który przebywa z wizytą oficjalną w Etiopii, powiedział, że w ostatnim czasie podjęto określone wysiłki w celu rozładowania napięcia międzynarodowego. Do tych wysiłków zaliczył on wielostronne konsultacje prowadzone w Helsinkach. Zwrócił jednak uwagę, że na świecie istnieją jeszcze takie nie rozwiązane problemy, jak wietnamski i bliskowschodni.

Japończycy nie chcą baz USA

W czwartek rano w japońskim mieście Numacu zorganizowano de-

I sekretarz KP PZPR mówił głównie o problemach pracy wewnątrzpartyjnej, o postawie członków partii, o tym, że jedynie rzetelna praca jest gwarancją sukcesów we wszelkich zamierzeniach społecznych i gospodarczych. Przewodniczący Prezydium PRN omówił najważniejsze zadania, jakie stoją przed organizacją partii w najbliższych latach w zakresie rolnictwa, przemysłu, komunikacji, inwestycji, a także w zakresie odpowiedzialnego zabezpieczenia właściwego funkcjonowania nowo powołanych do życia gminnych rad narodowych.

Kolejnym etapem konferencji była dyskusja w 4 zespołach problemowych. Po przedstawieniu jej wyników, na posiedzeniu plenarnym zabrał głos I sekretarz KW PZPR Jerzy Zasada.

I sekretarz KW pozytywnie ocenił dorobek minionych 2 lat kaliskiej organizacji partyjnej. Stwierdził przy tym, że okres ten pozwolił poważnie określić całość wielkopolskiej organizacji partyjnej. Świadczy o tym m. in. sposób, w jaki obecnie dyskutuje się na konferencjach powiatowych: zwieży, konkretny, krytyczny, gospodarski. Te cechy przydają się PZPR-owcom w codziennym działaniu, w staraniach

o konsekwentne dopracowanie podjętego działania do końca. Jerzy Zasada przypomniał dobre tradycje, jakie ma partia w Kaliszu. Podkreślił też, że partia klasy robotniczej nie jest osamotniona w swoich poczynaniach, ma licznych, wartościowych sojuszników w ZSL i SD, a także w organizacjach młodzieżowych. Tutaj J. Zasada wskazał na potrzebę nowoczesnego, socjalistycznego, wychowującego młodego pokolenia.

Dokończenie na str. 2

LICZY SIĘ KAŻDY DZIEŃ

„Wiepofama”

na rzecz motoryzacji

Coraz więcej zakładów przystępuje do praktycznej realizacji wskazań krajowej rady aktywno partyjnego. Wśród zakładów tych jest również Wielkopolska Fabryka Urządzeń Mechanicznych „Wiepofama”. Na uwagę zasługuje m. in. jej działanie na rzecz rozwoju przemysłu motoryzacyjnego.

Jak poinformował nas dyrektor naczelny „Wiepofamy” — mgr inż. Konrad Sopa, wkrótce zakład uruchomi filię swojego biura projektowego w Fabryce Samochodów Ciężarowych w Starachowicach i w

Zakładach Mechanicznych „Urus”. Ponadto rozważa się projekt utworzenia tego rodzaju placówki „Wiepofamy” w Fabryce Samochodów Osobowych na Żeraniu. Filie te, podobnie jak istniejąca już w Fabryce Samochodów Małolitrażowych w Bielsku-Białej, służyć będą zakładom przemysłu motoryzacyjnego pomocą w opracowywaniu konstrukcji urządzeń produkcyjnych i w montażu obrabiarek zespołowych.

Dokończenie na str. 4

Nota rządu ZSRR

Za rozpoczęciem konsultacji w sprawie redukcji zbrojeń

W odpowiedzi na noty rządów: Belgii, Danii, Grecji, Holandii, Kanady, Luksemburga, Federalnej Republiki Niemiec, Norwegii, Stanów Zjednoczonych, Turcji, Wielkiej Brytanii i Włoch z dnia 15 listopada 1972 r., rząd radziecki wystosował 18 stycznia 1973 r. do wspomnianych rządów notę w sprawie konsultacji oraz gotowawczych do rozmów na temat redukcji sił zbrojnych i zbrojeń w Europie.

Rząd radziecki — stwierdza nota — wyraża gotowość rozpoczęcia w dniu 31 stycznia 1973 r. konsultacji przygotowawczych do rozmów na temat redukcji sił zbrojnych i zbrojeń w Europie.

Rząd radziecki jest zdania, że w konsultacjach mogą wziąć udział na zasadach równouprawnienia wszystkie państwa europejskie, które będą tym zainteresowane, a także Stany Zjednoczone i Kanada.

Uczestnicy tych konsultacji mogliby rozpatrzyć i rozstrzygnąć sprawy organizacyjne i proceduralne związane z przeprowadzeniem rozmów na temat redukcji sił zbrojnych i zbrojeń w Europie. (PAP)

Dalsza poprawa warunków socjalnych

Dalsza realizacja programu rozwoju społeczno-gospodarczego kraju wymaga rozwiązania w tym roku kompleksu zagadnień, które zwykliśmy umownie nazywać problemami pracy i plac.

Realizacja zadań przez resort Ministerstwa Pracy, Plac i Spraw Socjalnych wymaga stałego, codziennego kontaktu z wyspecjalizowanymi wydziałami WRN. Podkreślono to 18 bm. na naradzie w tym ministerstwie. (PAP)

FOGODA

Na północy i północnym-wschodzie zachmurzenie niewielkie; na pozostałym obszarze zachmurzenie duże z większymi przejaśnieniami, miejscami niewielkie opady śniegu. Rano lokalne mgły lub zamglenia.

Temperatura maksymalna od —5 st. na północnym-wschodzie do —2 st. w centrum i plus 3 st. na południu.

Wiatry słabe i umiarkowane z kierunków wschodnich.

Będziemy kontynuować politykę dobrego sąsiedztwa

Nowo wybrany Bundestag zebrał się w czwartek dla wysłuchania deklaracji rządowej kanclerza W. Brandta, który przedłożył program rządu na najbliższe cztery lata.

Nawiązując do problematyki europejskiej, Brandt oświadczył, że polityka prowadzona przez rząd SPD-FDP przyczyniła się w poważnym stopniu do odprężenia na świecie. Zapewnił, że jego rząd „będzie kontynuował politykę dobrego sąsiedztwa”.

Brandt omówił też politykę wschodnią, stwierdzając, że wszystkie zawarte dotychczas układy, poczynając od układu z ZSRR, poprzez układ z Polską, a skończywszy na porozumieniach zachodnioblińskich oraz układach zawartych z NRD, „stworzyły lepsze przesłanki dla normalizacji stosunków europejskich”. Wyrażając pragnienie rozwijania szerokiej współpracy gospodarczej, naukowo-technicznej i kulturalnej z państwami socjalistycznymi, kanclerz oświadczył, że rząd NRF nadal będzie dążył do „poprawy kontaktów międzyludzkich”. Kanclerz oświadczył, że konieczne jest zawarcie z Czechosłowacją układu o rezygnacji z użycia siły. „Rząd NRF — powiedział Brandt — będzie kontynuował dialog polityczny z państwami Układu Warszawskiego i ma nadzieję, że będzie mógł objąć tym dialogiem Budapeszt i Sofię”.

Jednocześnie w deklaracji Brandta zawarte były pochwały dla sojuszu atlantyckiego jako „kręgosłupa dla zachodniemieckiej polityki odprężenia wobec wschodu”. W tym kontekście kanclerz NRF uznał za „niezbędną” dalszą militarną obecność USA w Europie. Dużo uwagi poświęcił konieczności zwiększenia wysiłku militarnego NRF.

Z kolei mówca poruszył sprawę europejskiej konferencji bezpieczeństwa i współpracy. Wyraził przekonanie, że jeśli we jest osiągnięcie na tej konferencji „merytorycznego postępu”, Brandt zapowiedział również rozszerzenie stosunków NRF z państwami azjatyckimi, w tym także z ChRL.

Najwięcej miejsca Brandt poświęcił stosunkom z NRD, zapowiadając, że rząd federalny „zdecydowany jest konsekwentnie realizować od strony politycznej i prawnej układ ustalający podstawy rozwoju stosunków z NRD”. Zapowiedział przedłożenie przez rząd NRF pismnego raportu o stanie stosunków między obu państwami niemieckimi, gdy dojdzie do debaty ratyfikacyjnej nad

Dla potrzeb gospodarki miejskiej

Wyrazem uznania dla wyróżniających się pracowników resortu jest ustanowienie przez Ministra Gospodarki, Terenowej i Ochrony Środowiska dla autorów najlepszych prac w dziedzinie projektowania obiektów i urządzeń komunalnych oraz związanych z rozwojem techniki, organizacja i ekonomika pracy.

18 bm. z rąk ministra Jerzego Kusiaka nagrody otrzymało 47 zespołów. 10 nagród przyznano za najciekawsze prace projektowe, m. in. za takie obiekty, jak wodociągi, zajeżdźnie autobusowe, wiadukty drogowe. (PAP)

podpisanym w grudniu ub. roku układem z NRD.

Kanclerz zajął też stanowisko wobec konfliktu w Azji Południowo-Wschodniej. Dał wyraz zniecierpliwieniu, z jakim społeczeństwo NRF oczekiwało na zajęcie przez rząd boński stanowiska wobec wojny w Wietnamie. Stwierdził jednak, że Bonn wybrało inne drogi i formy działania na rzecz pokoju w Wietnamie, aniżeli publiczne protesty. Zapewnił, że NRF gotowa jest „przejść z humanitarnej pomocy obu częściom Wietnamu”, gdy tylko zakończą się działania wojenne.

Większa część wystąpienia Brandta koncentrowała się jednak na problematyce wewnętrznej, przede wszystkim gospodarczej, a więc problematyce bardzo w NRF kontrowersyjnej. Kanclerz unikał wiązania się w jakiegokolwiek dziedzinie obietnicami i terminami realizacji tych czy innych zamierzeń rządu. (PAP)

Bliskość celów i interesów

Dokończenie ze str. 1

rzecz zwiększenia efektywności ONZ i jej uniwersalizmu. Z zadowoleniem powitano pozytywny rozwój sytuacji w Europie. Wskazano na znaczenie wysiłków w celu normalizacji sytuacji na Półwyspie Indyjskim. Podkreślono konieczność przyjęcia Ludowej Republiki Bangladesz do ONZ.

Obie strony — głosi deklaracja — w pełni popierają naród Wietnamu oraz inne narody Indochin w ich sprawiedliwej walce; ostro potępiają bombardowania DRW i wzywają do szybkiego politycznego rozwiązania konfliktu. Obie strony wyrażają głębokie zaniepokojenie sytuacją na Bliskim Wschodzie.

Wyrażono poparcie dla działań na rzecz zaprzestania wyścigu zbrojeń, dla propozycji zwołania światowej konferencji rozbrojeniowej.

Strona polska wyraziła uznanie i poparcie dla indyjskiej polityki niezaangażowania, stanowiącej poważny wkład w zmniejszanie napięcia oraz umocnienie pokoju i bezpieczeństwa na świecie. Strona indyjska wyraziła uznanie i poparcie dla wysiłków Polski zmierzających do pogłębienia procesów odprężenia, umacniania bezpieczeństwa i rozwoju współpracy między państwami europejskimi.

Współpraca polityczna polsko-indyjska będzie nadal rozszerzana i pogłębiana. Przeprowadzane będą regularne konsultacje na temat problemów międzynarodowych. Wyrażono wolę aktywnej współpracy na arenie międzynarodowej.

Będzie się dążyć do rozszerzenia obustronnej współpracy gospodarczej. Obróty gospodarcze będą poważnie zwiększone w najbliższych latach, a w latach następnych — wielokrotnie. Podkreśla się też wagę współpracy naukowej i technicznej oraz kulturalnej.

W deklaracji stwierdza się, że wizyta premiera PRL w Indiach doprowadziła do większego wzajemnego zrozumienia i dalszego umocnienia współpracy między Polską a Indiami.

Informacja o wynikach XXVII Sesji ONZ Ocena działalności gastronomii

18 bm. Sejmowa Komisja Spraw Zagranicznych wysłuchała informacji o przebiegu i wynikach XXVII Sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ, którą przedstawił wiceminister spraw zagranicznych Stanisław Trepczyński.

W posiedzeniu wziął udział minister spraw zagranicznych Stefan Olszowski.

St. Trepczyński wskazał na rosnącą rolę ONZ. Wiąże się to ze wzrostem znaczenia dyplomacji wielostronnej we współczesnym świecie dla rozwiązywania najistotniejszych spraw międzynarodowych.

Na przebieg obrad XXVII Sesji ONZ poważny wpływ miały liczne przejawy odprężenia, jakie zanotowano w tym czasie, zwłaszcza w Europie, głównie ratyfikacja układów Związków Radzieckich — NRF i Polska — NRF, podpisanie układu między NRD i NRF, wizyty prezydenta Nikona w Moskwie i Warszawie.

Na szerokim froncie zmagają się siły pokoju, których głównym ogniwem są kraje socjalistyczne, a siłami przeciwstawiającymi się procesom odprężenia — zarysowały się nowe układy sił. Istotną rolę w pozytywnym rozwiązywaniu problemów, będących przedmio-

tem obrad ONZ odegrały kraje niezaangażowane.

Szczególnie wiele uwagi poświęcił wicemin. Trepczyński udziałowi delegacji polskiej w XXVII Sesji ONZ. Ściśle współpracując z delegacjami krajów socjalistycznych, delegacja nasza przejawiała dużą inicjatywę przy rozpatrywaniu problemów politycznych, zwłaszcza spraw bezpieczeństwa międzynarodowego, rozbrojenia, walki z kolonializmem. Delegacja polska była współautorem szeregu przyjętych przez sesję rezolucji.

Przyjętą uchwałę Komisja wyraża solidarność ze stanowiskiem jakie delegacja polska zajmowała w sprawach rozpatrywanych podczas XXVII sesji, zwłaszcza w zakresie politycznych rozwiązań problemów szczególnie istotnych dla międzynarodowego bezpieczeństwa i współpracy.

Sejmowa Komisja Handlu Wewnętrznego, obradująca pod przewodnictwem pos. Marii Milezarek (PZPR) zajęła się oceną działalności gastronomii. Podstawą do dyskusji były materiały z MHWiU i central handlu spożywczego, a także uwagi opracowane przez podkomisję poselską oraz NIK. Wynika z nich, że w sieci gastronomicznej nadal liczbą miejsc jest bardzo skromna i wynosi zaledwie 28,7 na 1 tys. mieszkańców. Występują ponadto poważne dysproporcje w rozwoju rozmieszczenia zakładów.

Daży się do unowocześnienia placówek poprzez remonty i modernizację, lepsze zaopatrzenie w maszyny, urządzenia itp. Jeśli chodzi o poziom kadr, to ponad 48 proc. pracowników legitymuje się tylko pod-

stawowym wykształceniem. Gastronomia w dużych ośrodkach przemysłowych, a także stołówki — mają trudności z pozyskiwaniem pracowników.

Pos. Józef Kijowski (ZSL) mówiąc o obrotach gastronomii stwierdził, że włącza się do nich sprzedaż alkoholu, równocześnie oficjalnie popierając ograniczanie wyszynku wódek. Należałoby ocenić strukturę obrotów według poziomu obsługi konsumentów.

Pos. Maria Milezarek (PZPR) podsumowując głosy posłów stwierdziła, że do najważniejszych spraw należy rozwój sieci gastronomicznej i związków z tym inwentarzem oraz prawa wykorzystania istniejącej bazy. W oparciu o przebieg posiedzenia komisja postanowiła opracować dezyderaty. PAP

„Nie dopuścić do nowego Wietnamu”

Projekt ustawy ograniczającej władzę prezydenta USA

Grupa senatorów republikańskich powiadomiła o złożeniu projektu ustawy, która ma przeszkodzić prezydentowi Stanów Zjednoczonych w prowadzeniu wojny na własną rękę bez zgody Kongresu i „nie dopuścić do nowego Wietnamu”.

Projekt ustawy przewiduje, że prezydent będzie mógł wysłać żołnierzy amerykańskich do walki tylko na okres 30 dni i jedynie w ściśle określonych wypadkach. W każdych innych okolicznościach niezbędna będzie zgoda Kongresu. PAP

W zagłębiu miedziowym

Dokończenie ze str. 1

Po zwiedzeniu kopalni „Polkowice” Edward Gierek spotkał się z aktywnym polityczno-gospodarczym kombinat miedziowego w Lubinie. W spotkaniu, na którym omawiano sprawy rozwoju przemysłu miedziowego w Polsce, uczestniczył również Jan Szydłak.

Kolejnym etapem gospodarskiego rekonesansu Edwarda Gierka po lubińsko-głogowskim okręgu miedziowym była trzecia budowana tu kopalnia „Rudna”. Stąd Edward Gierek i Jan Szydłak udali się do huty miedzi w Głogowie. W zwiedzeniu huty i spotkaniu z aktywnym tego zakładu uczestniczył również sekretarz KC PZPR — Stanisław Kowalczyk. Obecni byli przedstawiciele władz wojewódzkich z Zielonej Góry, Mieczysław Hebda. (PAP)

W Czarnkowie

powstanie fabryka płyt wiórowych

Po dłuższych staraniach Czarnków „wygrał przetarg” na Zieloną Górę na uruchomienie fabryki płyt wiórowych. Za lokalizację tego obiektu w Czarnkowie przemawiało istnienie tam fabryki płyt pilśniowych, w bezpośrednim sąsiedztwie której ma powstać nowy obiekt. Obydwie fabryki stanowiąc będą całość, zarządzaną przez jedną dyrekcję. Odpowiedni uzbrojony teren pod budowę, zasoby surowca, wody, energii elektrycznej, możliwość zatrudnienia kilku set ludzi w produkcji płyt wiórowych — to dalsze argumenty za budową nowej fabryki właśnie w Czarnkowie.

Realizację inwestycji podjęło się Poznańskie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego nr 2, które wkroczy na teren budowy w roku 1974. Fabryka zostanie oddana do użytku na początku przyszłej pięcioletki. (emp)

Wielkopolska aktywnie uczestniczy

Dokończenie ze str. 1

czna jest zwłaszcza bardziej energiczna intensyfikacja rolnictwa.

Mówca podkreślił, że ciągle musimy dbać o upowszechnienie nawyku do ładu, porządku i dyscypliny w naszym działaniu. W tym kontekście cechą dodatnią każdego rozsądnego myślącego członka i kandydata partii powinno być konstruktywne niezadowolone i dążenie do usuwania przeszkód na drodze wiodącej nasz kraj do dobrobytu.

Podczas przerwy w czasie obrad I sekretarz KW PZPR w Poznaniu J. Zasada udał się do Kaliskich Zakładów Koncentratów Spożywczych w Winiarach koło Kalisza. Tam w obecności kierownictwa polityczno-gospodarczego przedsiębiorstwa i przedstawicieli załogi przekazał — w imieniu KC PZPR i Prezydium Rządu — dyplom podpisany przez I sekretarza KC PZPR Edwarda Gierka i premiera Piotra Jaroszewicza, który przyznano zakładom za udział w ubiegłorocznej akcji „20 miliardów”. Dyplom ten jest dowodem uznania dla dobrej pracy załogi, która postanowiła wykonać dodatkową produkcję o wartości 53 mln zł, a faktycznie zrealizowała zobowiązania w wysokości 65 mln zł. J. Zasada serdecznie pogratulował wszystkim, którzy przyczynili się do tego sukcesu. (ad)

OSTRÓW

Wzrost autorytetu partii w społeczeństwie, wykonanie zadań gospodarczych i socjalnych, 165 mln zł dodatkowej produkcji w „Banku 20 miliardów” — oto podstawowe osiągnięcia 10-tysięcznej ostrowskiej organizacji partyjnej w okresie minionych dwóch lat.

Okazją do dokonania bilansu stała się wczorajsza Powiatowa Konferencja Sprawozdawczo-Wyborcza PZPR w

Ostrowie. Omówiono na niej także przedsięwzięcia zmierzające do zwiększenia efektów produkcyjnych i poprawy warunków bytowych mieszkańców powiatu — w przyszłości. Na konferencję przybył członek Egzekutywy KW PZPR w Poznaniu, przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Kontroli Partyjnej Franciszek Nowak. Wśród gości obecna była delegacja Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności z zaprzyjanej Ostrowem górniczego powiatu Seftenberg (NRD).

Uczestnikom obrad przedstawiono 2 referaty, wygłoszone przez I sekretarza KP PZPR w Ostrowie Jana Majerczaka oraz przewodniczącego Prezydium ostrowskiej PRN Józefa Dykczaka. Omówiono w nich podstawowe problemy pracy partyjnej w powiecie oraz sytuację gospodarczą, wykazując niewątpliwie osiągnięcia miejscowego aktywu, tak w dziedzinie działalności partyjnej, jak i gospodarczej. W referatach zawarto równocześnie elementy konstruktywnej krytyki, adresowanej imiennie do zakładów i środowisk, których udział w ogólnym dobrobycie powiatu jest zbyt mały, a gospodarność lub sumienność w wywiązywaniu się z podstawowych obowiązków pozostawia wiele do życzenia.

Znacznym osiągnięciem ostrowskiej organizacji partyjnej w okresie minionych 2 lat było zaktywizowanie działalności grup partyjnych w zakładach produkcyjnych. Efektem tego są wyniki gospodarcze, terminowe wykonywanie zadań planowych. Średnie tempo wzrostu produkcji w pow. ostrowskim kształtowało się w ubiegłym roku na poziomie 12 proc. (wobec 8 proc. przeciętnej krajowej), a tegoroczne prognozy. Osiągnięcia te można przede wszystkim na deklarowanych przez ostrowskie zakłady zobowiązaniach zwiększenia produkcji wyrobów pozyskiwanych na rynku: pierwszym odzewem

Ostrowa na list Sekretariatu KC PZPR i Rady Ministrów, skierowanym w tej sprawie do załóg robotniczych, jest podjęcie zobowiązań wartości 80 mln zł.

Zapoczątkowane VII Plenum KC PZPR lepsze funkcjonowanie organizacji partyjnych w zakładach pracy pozwoliło także w zakładach pow. ostrowskiego, ocenić pracę ludzi sumiennie, indywidualnie nagradzać wyróżniających się, karać nierzetelnych. Ocena ta dotyczy także kadr kierowniczych. W wyniku zastosowania surowych kryteriów kwalifikacyjnych w latach 1971 — 1972 nastąpiły w Ostrowskim zmiany na 73 stanowiskach kierowniczych. Opuszcili je m.in. ludzie nienależycie wywiązujący się ze swoich obowiązków.

Obecny rok, kluczowy rok bieżącej 5-letki, ma dla Ostrowa i powiatu znaczenie szczególne. Zadania gospodarcze wzrastają o 10 proc., myśli się o polepszeniu organizacji pracy, poprawie wykorzystania rezerw produkcyjnych. Liczy także Ostrowskie na wzrost eksportu swoich wyrobów zwłaszcza w branży metalowej, najbardziej pod tym względem opłacalnej. Wszak, aby zwiększyć eksport nie należy tracić równocześnie z pola widzenia postępu technicznego oraz nowoczesności w produkcji. Wśród przedsięwzięć, które mają w tej dziedzinie największe osiągnięcia, są Zakłady Automatyki Przemysłowej, ale i w tych zakładach udział wyrobów grupy „A” (a więc nowoczesniejszych) w ogólnej produkcji jest jeszcze zbyt mały, wynosi obecnie około 55 proc.

Wokół tych spraw, a więc produkcji, zakładów pracy, środowiska koncentrowała się prowadzona w 4 zespołach problemowych dyskusja.

Zabierając także głos w dyskusji Franciszek Nowak przypomniał niektóre wyniki osią-

nięte przez naszą gospodarkę w ubiegłym roku. Przyniosły one znaczne zwiększenie dochodu narodowego i przyczyniły się do wysokiej dynamiki wzrostu plac. W tym ogólnonarodowym dorobku woj. poznańskiego ma swój godny udział, a pow. ostrowski, zwłaszcza jego przemysł, zapracował nań rzetelnie.

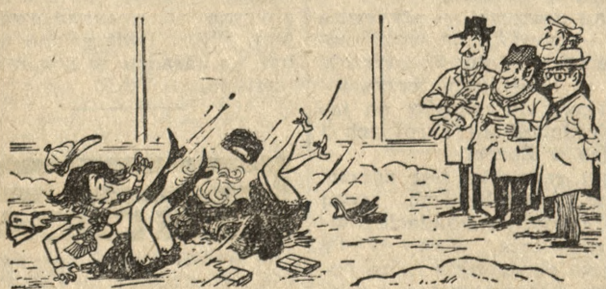
Na tle ogólnie pozytywnych wyników ubiegłego roku dało o sobie znać także sporo zjawisk ujemnych: wzrost liczby nadgodzin w niektórych zakładach pracy, absencja niesprawdziłowa, objawy marotrawstwa, lekkożyjności, niezaleganie z pracą. Zjawiskiem tym trzeba wydać zdecydowaną walkę i tutaj także mają sporo do zrobienia organizacje partyjne.

Ostatnim punktem porządku obrad ostrowskiej konferencji był wybór nowego Komitetu Powiatowego PZPR oraz delegatów na Wojewódzką Konferencję Sprawozdawczo-Wyborczą.

Podczas obrad ostrowskiej Powiatowej Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej, podobnie jak na innych odbywających się wczoraj w Wielkopolsce partyjnych konferencjach, czołowe zakłady tego powiatu otrzymały dyplomy KC PZPR i Rady Ministrów. Przyznano je za szczególne osiągnięcia w dodatkowej produkcji na rzecz rynku: Ostrowskiemu Przedsiębiorstwu Budownictwa Przemysłowego, Kolejowym Zakładom Nawierzchniowym w Skalmierzycach, Zakładom Sprzętu Mechanicznego, ZNTK, Zakładom Jajczarsko-Drobiarskim, PKP Oddziałowi Ruchowo-Handlowemu i Spółdzielni Chemicznej.

Przedstawicielom wyróżnionych zakładów wręczył dyplomy Franciszek Nowak, dziękując w imieniu wojewódzkiej organizacji partyjnej za trud i ofiarność. (jw)

HUMOR I SATYRA

— W ciągu 10 minut — trzynaście kobiet! Wierzyć się nie chce, jak niedokładnie posypano chodnik piaskiem!

Specjalność — polski len

Należy do roślin tradycyjnie uprawianych w Polsce, zajmując dziewiętnaste miejsce w naszych uprawach obejmuje obecnie 0,8 procenta wszystkich zasiewów. Len daje 3 procent wartości produkcji rolnictwa. A mógłby przynosić znacznie więcej korzyści plantatorom i przemysłowi, gdyby uległy zmianie metody jego przetwarzania. Właśnie doświadczenia pracowników Instytutu Krajowych Włókien Naturalnych w Poznaniu, przychodzą z pomocą praktyce przemysłowej.

Do niedawna Polska zajmowała w świecie drugie miejsce (po Irlandii) w eksporcie tkanin i wyrobów lnianych. Ostatnio zdystansowała nas Czechosłowacja. Regres, który się dał zauważyć w polskim przemyśle lnianym, miał główną przyczynę w zbyt wielkich kosztach produkcji włókna, o prawie połowę wyższych niż średnia w produkcji światowej.

W tych warunkach nie mogliśmy wytrzymać konkurencji. Podwyżka cen na wyroby lniane i płótno problemu nie rozwiązała. Przeciwnie, dał się zauważyć u nas niekorzystny — ze zdrowotnego punktu widzenia — odwrót od lnu na rzecz syntetyków.

Tajemnica powodzenia

Źródło wysokich kosztów wytwarzania tkwilo głównie w zakładach roszarniczych, do starzejących około 60 procent surowca dla zakładów przedziałniczych. Tam właśnie trzeba było szukać sposobów obniżki kosztów. Zaczęto więc naukowo badać te sprawy w — przejętym od Zakładów Przemysłu Lnianego „Len-wit” w Witaszycach — zakładzie produkcyjnym w Stęszewie.

Przemianowano go na Zakład Doświadczalny Roszarnictwa, nie różniący się zresztą wielkością produkcji od przedziałniczego zakładu tego typu. Po stawieniu przed nim kilka podstawowych zadań: po pierwsze — uzyskanie poprawy jakości włókna, po drugie — utrzymanie dotychczasowego poziomu produkcji i po trzecie — obniżenie kosztów produkcji, co pozwoliłoby zmniejszyć cenę zbytu włókna, surowca dla przemysłu produkującego wyroby rynkowe.

W ciągu 16 miesięcy od przejęcia przez instytut stęszewskiej roszarni zdołano w niej poprawić technologię, organizację pracy, stan techniczny parku maszynowego i urządzeń produkcyjnych (bezinwestycyjnie). A co najważniejsze uzyskano poprawę wskaźników ekonomicznych. Zysk roszarni podniósł się w tym czasie z 490 tys. zł do 9 mln zł.

Nauka wspomaga rolnika

Przeniesienie osiągnięć stęszewskiego zakładu do innych, podległych Zjednoczeniu Przemysłu Lnianego, pozwoliło na uzyskanie w branży 70 milionów dodatkowego zysku w okresie 10 miesięcy ub. roku.

W czym tkwi tajemnica powodzenia? Zapytani o to dyrektor Zakładu Doświadczalnego Wacław Folaron i jego współpracownicy odpowiadają krótko: — Rzecz polega na innym sposobie rosznienia lnu.

Roszenie na polach

Zamiast kosztownego moczenia w ciepłej wodzie, co od bywało się dotychczas w zakładzie i wymagało dużych nakładów, pozostawia się obecnie wyrwany kombajnem i odziarniony len na plantacjach. Odpowiednio rozestawiany podlega w okresie 3—6 tygodni procesowi rosznienia czyli wydobycia z łodygi włókien użytkowych. Potem odwołany jest prosto do zakładu roszarniczego dla dalszej przeróbki czyli usuwania paździerzy i pakul. Tym samym eliminuje się dotychczasowe stogowanie lnu w punktach skupu.

Rolnikowi pozostają: siemienie lniane, niezwykle przydatne w żywieniu inwentarza oraz plewy. Może zresztą ziarno sprędać po korzystnej cenie, uzyskując średnio z hektara po 4000 zł za ziarno. Za słomę roszoną u siebie plantatorzy otrzymują obecnie z hektara (przy dobrych zbiorach) po

18 000 złotych, natomiast przy dostawie słomy surowej, nieodziarnionej, o połowę mniej.

Na lnie można zarabiać

O korzyściach ze stosowania tej metody świadczy m. in. uzyskiwanie wysokich średnich wartości plonu w trzech powiatach objętych stęszewskim eksperymentem. Przy średnim koszcie całkowitym uprawy lnu w gospodarstwach indywidualnych w województwie poznańskim — 7002 zł na hektar, dochód czysty z ha sięga: w powiecie poznańskim — 13 348 zł, w powiecie nowotomyskim — 26 048 zł, a w powiecie wolsztynie — 15 848 złotych.

Jest to efekt bardzo wysoki, jeśli porównać go z dochodem uzyskiwanym z innych upraw. Dyrektor stęszewskiego instytutu dr Włodzimierz Kilanowski obliczył, że w 1966 roku poznańskie gospodarstwa indywidualne osiągały czysty dochód przy uprawie pszenicy w wysokości 12 635 zł z hektara. Uprawa buraków cukrowych przynosiła średnio w kraju po 10 321 zł. Kontraktacja lnu roszzonego na polach jest zatem bardzo korzystna dla rolników. Podobnie zresztą jak i dla zakładów roszarniczych.

Daży się więc do tego, żeby w roku przyszłym zwiększyć do 400 hektarów kontraktację lnu roszzonego na polach rolników a w roku 1975 objąć tą metodą całe powiaty. Dodatkowe korzyści to zachowanie jednolitości biologicznej surowca, zraczanie zwykle w stogach, możliwość uzyskiwania większej ilości włókna długiego, co ma istotne znaczenie dla jakości i technologii przemysłowej a także uniknięcie przykrego zapachu przy wytwarzaniu płyt paździerzowych (eliminowanego przy roszczeniu lnu na polach). Odpada też problem ścieków roszarniczych zanieczyszczających zbiorniki wodne.

Dla upowszechnienia tych korzyści trzeba załatwić kilka spraw. Przede wszystkim reaktywować służbę plantacyjną kosztem zmniejszenia zatrudnienia w roszarniach, zlokalizować park specjalistyczny maszyn do uprawy i wyrwania lnu, a także przestawić przemysł lniany na szlachetniejsze wyroby.

Musimy odrobić opóźnienia techniczne, które odczuwa prze myśl przy wykończeniu tkanin lnianych, jeśli mamy eksportować więcej białej lnianej, tkanin meblowych, ubrań lnianych. Nasz przemysł lniany stał na więcej niż na mia no największego w świecie eksportera ścierek i ręczników. Szkoda na to dobrego surowca. Musimy nauczyć się taniej i efektywnie go przerabiać.

MARIA POLCYNOWA

Kopernikana za Odrą

500-letnia urodziny wielkiego polskiego astronoma Mikołaja Kopernika będzie w NRD obchodzona bardzo uroczystie. Po wolany tu w sierpniu 1971 roku Komitet Kopernikowski sprawuje pieczę nad całością obchodów kopernikańskich rocznicy. Przewodniczącym Komitetu jest zastępca przewodniczącego Akademii Nauk NRD, prof. Heinrich Schell, który jednocześnie przewodniczy głównej komisji historyków Polski i NRD. Jego zastępcą w Komitecie jest członek Akademii Nauk NRD, znany specjalista w dziedzinie fizyki kosmicznej, prof. Jürgen Tieder.

Komitet Kopernikowski w NRD współpracuje ściśle zarówno z polskim Komitetem, jak i z komitetami w innych krajach socjalistycznych oraz z Międzynarodowym Komitetem Kopernikowskim. Utrzymuje on także kontakty z UNESCO.

Obchody kopernikańskie rocznicy w NRD zostaną zapoczątkowane przez sympozjum filozoficzne zorganizowane wspólnie przez Instytut Astrofizyki i Filozofii Akademii Nauk NRD. W sympozjum weźmie udział wielu uczonych z zagranicy, w tym także naukowcy z Polski. Głównym aktem w trakcie obchodów 500-letniej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika będzie uroczysta akademicka zorganizowana przez Radę Ministrów i Akademię Nauk NRD.

W polowie 1973 roku planuje się w NRD jubileuszowe akademickie wydanie pracy pod tytułem „Obraz Kosmosu i kopernikowska rewolucja w duchowym i społecznym sporze”. Pracę tę przygotowuje specjalny zespół pod kierownictwem członka Akademii NRD, prof. Joachima Herrmanna. Na wielu wyższych uczelniach w NRD odbędą się specjalne uroczyste wykłady, między innymi na Uniwersytecie Friedricha Schillera w Jenie i na Politechnice w Dreźnie. Szczególnie uroczysty charakter będą miały obchody na Uniwersytecie im. Marcina Lutra

w Halle i w Wittenberdze (Luter jako pierwszy na świecie uznał teorię Kopernika). Przygotowuje się tu także liczne wystawy poświęcone życiu i dziełu wielkiego polskiego astronoma. (PAI)

W ciągu najbliższych kilkunastu lat czeka nas zbudowanie drugiej mieszkaniowej Polski. Do wykonania tego olbrzymiego zadania sposobem się przedsiębiorstwa budowlane, powstają fabryki domów, na pełnych obrotach pracują biura projektowe. Wszystko po to, żeby każda polska rodzina posiadała samodzielne mieszkanie, zapewniające jej warunki prawidłowego rozwoju.

W mieszkaniowej ofensywie chodzi nie tylko o ilość, ale i o jakość. Ten proces już się rozpoczął. Nie buduje się „ślepych” kuchni; w najbliższej przyszłości powiększy się średnia powierzchnia lokali; nowe bloki budowane będą w ten sposób, ażeby poszczególne mieszkania można było łączyć; młode małżeństwa otrzymywać będą mieszkania rozłożone (M-4 dla dwóch osób).

Ale przecież surowe pomieszczenia to jeszcze nie mieszkanie. Równorzędną rolę odgrywa ich wyposażenie. I dlatego już dzisiaj zadawać sobie musimy pytanie: jak ta drużyna mieszkaniowa Polska będzie wyglądała od środka.

Po to, żeby mieszkało nam się wygodnie i przyjemnie, potrzebna jest współpraca kilku branż. Mieszkanie musi być tak zaprojektowane i wyposażone przez budowlanych, żeby jedna wystająca z kuchni ru-

Mieszkaniowa ofensywa

Widziane z łazienki

ra nie burzyła całej koncepcji projektanta mebli kuchennych, chcącego pani domu zapewnić maksimum wygody. Konieczna jest także koordynacja producentów sprzętu kuchennego, wyposażenia łazienek, producentów tapet i wykładzin podłogowych.

Mamy już w naszej praktyce gospodarczej pierwsze tego zapowiedzi. Prace w tym zakresie prowadzone są od niedawna pod egidą Instytutu Wzornictwa Przemysłowego. Polegają one przede wszystkim na koordynowaniu wymiarów tego co dla mieszkań robi przemysł budowlany, meblarski, ceramiczny, chemiczny, gospodarstwa domowego itd.

Niedawno omawialiśmy przy gotowaniu przemysł meblarskiego do aktywnego współdziałania w tworzeniu naszej mieszkaniowej przyszłości. Dziś kolej na przemysł ceramiczny. Mowa więc będzie o łazienkach, a ściślej o poczynaniach i zamierzeniach producentów ceramicznych urządzeń sanitarnych.

W tej branży, przede wszy-

W związku z wystrzeleniem kolejnej, dwudziestej pierwszej automatycznej stacji kosmicznej z serii „Luna”, korespondent Agencji Prasowej „Nowosti” przeprowadził wywiad z jednym ze znanych radzieckich specjalistów w dziedzinie techniki kosmiczno-rakietowej — Aleksandrem Sierowem.

— 21 „Luna”, 9 statków „Apollo”, liczne „Sondy”, „Rangery”, „Surveyory”. Czy program badań Księżyca nie jest zbyt obszerny?

— Z pewnością nie. W celu przeprowadzenia badań Ziemi w samym tylko Związku Radzieckim wysłano 542 sztuczne satelity. A przecież wiemy o naszej planecie jest nieporównanie obszerniejsza od tego, co wiemy o Księżycu.

— Technika rakietowa pozwoliła jednak na rozstrzygnięcie wielu problemów. Dysponujemy mapami odwrotnej strony Księżyca, próbkami gruntu księżycowego itd. Czy nie doprowadziło to do wygaśnięcia wielu sporów, toczonych przez selenologów przed rozpoczęciem „ery kosmicznej”?

— Na miejscu dawnych problemów pojawiły się po prostu nowe. Wiemy dziś, jak wygląda odwrotna strona Księżyca, ale nie wiemy, dlaczego różni się jej powierzchnia tak bardzo od tej, którą możemy obserwować na stronie widocznej z Ziemi. Przed rozpoczęciem lotów rakietowych uczeni spierali się na temat wewnętrznej budowy Księżyca. Obecnie spór nie wygasł, ale wszedł w nowy etap: poglądy w kwestii historii Księżyca gruntownie się zmieniły.

— Chętnie usłyszymy coś więcej na ten temat.

— Pierwszymi próbkami gruntu księżycowego, dostarczonymi na Ziemię były okruchy skał bazaltowych. Bazalt jest skałą magmatyczną. W ten sposób zostały obalone poglądy zwolenników teorii „zimnej” ewolucji Księżyca. Ale i wyznawcy innych teorii byli zaskoczeni, kiedy określono wiek księżycowego bazaltu. Okazało się, że zamiast oczeki-

Mówi Aleksander Sierow

Co dzisiaj wiemy o Księżycu?

wanych dwóch miliardów, liczy on sobie 3 — 4 miliardy lat.

Dawniej uważano, że Księżyc w ciągu dwóch pierwszych miliardów lat swego istnienia powoli się rozgrzewał na skutek naturalnej radioaktywności materii. Kolejny miliard lat — to okres dużej aktywności wulkanicznej, w wyniku której powstały bazaltowe „morza” i „jeziora”. Potem nastąpił okres stopniowego zanikania aktywności, trwający aż do naszych czasów. Określenie wieku skał bazaltowych zachwiało jednak tę logicznie skonstruowaną teorię, okazało się, że działalność wulkaniczną, w wyniku której powstały księżycowe „morza”, skończyła się przed trzema miliardami lat.

„Jeziora” lawy, odnalezione na zboczach niektórych starych „młodych” kraterów, pozwalają stwierdzić, że tej przejawy występowały również później, ale już nie z taką wielką intensywnością. Ostatnie badania, którym początek dał leningradzki astronom prof. Mikołaj Kozyriew, dają podstawy do przypuszczeń, że nie zakończyła się ona całkowicie nawet obecnie.

— Mówi pan o trzech miliardach lat, tymczasem prasa podawała, że najstarsze skały księżycowe liczą sobie grubo ponad cztery miliardy.

— Tak, ale dotychczas mówiliśmy tylko o skałach bazaltowych. Inne próbki przywiezione z Księżyca świadczą, że na jego powierzchni znajdują się skały liczące sobie około

4,1 miliarda lat (najstarsze skały na powierzchni Ziemi mają 3,5 miliarda lat). Znaczy to, że Księżyc powstał co najmniej 4,6 miliarda lat temu, jednocześnie z Ziemią i innymi planetami systemu słonecznego.

— Mówił pan jednak, że skały ziemskie są młodsze od księżycowych. Znaczyłoby to, że Ziemia jest młodsza niż Księżyc?

— Nie. Po prostu woda i wiatr zniszczyły to wszystko, co znajdowało się na powierzchni Ziemi w dawniejszych okresach. Badania Księżyca są tak ważne między innymi dlatego, że ze względu na brak wody i powietrza na jego powierzchni pozostały twory geologiczne, które zniknęły z Ziemi na skutek działania erozji. (PAI)

Rozbudowa zakładów „Tatra”

W tym roku rozpoczyna się rozbudowa czechosłowackich zakładów motoryzacyjnych „Tatra” w Kopřivnici, które — zgodnie z założeniami programu integracyjnego krajów RWPG — specjalizować się będą w wytwarzaniu samochodów ciężarowych. Międzynarodowy Bank Inwestycyjny RWPG udzielił już Czechosłowacji kredytu na ten cel w wysokości 77,5 miliona rubli transferowych.

Zakłady „Tatra”, zaliczające się do najstarszych w przemyśle motoryzacyjnym Europy i będące drugą fabryką pod względem wielkości po zakładach „Skoda” w przemyśle motoryzacyjnym Czechosłowacji — wyspecjalizowały się w okresie powojennym w wytwarzaniu samochodów ciężarowych. Wozy marki „Tatra” zdają egzamin sprawności zarówno w warunkach krajów tropikalnych, jak i w klimacie bardzo zimnym.

W związku z podjęciem przez zakłady „Tatra” zadań wynikających z programu RWPG przewiduje się, że do roku 1980 podwoją one swą produkcję, która obecnie wynosi około 10 tys. wozów rocznie. Podstawowym typem samochodu ciężarowego wytwarzanego na potrzeby krajowe i zagraniczne będzie „Tatra 148”. Prototyp tego wozu, chłodzonego powietrzem i zabierającego ładunek powyżej 12 ton, jest już opracowany. Zakłady w Kopřivnici i jego oddziały znajdujące się w północnych Morawach i na Słowacji ulegną gruntownej rozbudowie i przebudowie. (PAI)

Na dalekiej północy

Mieszkańcy Paettikkaekoski i wielu innych wiosek północnej Finlandii przez 56 dni w roku żyją pozbawieni słońca. Czasem tylko księżyc oświecał domy i pola swoim bladym światłem nadając krajobrazowi bajkowy charakter.

CAF — Lehtikuva

konstrukcyjnym z miską ustępową.

Dalszy wkład przemysłu ceramicznego w ładniejszy wygląd naszych łazienek, to gama tzw. galanterii sanitarnej, a więc uchwyty do papieru toaletowego, wieszaki na ręczniki, mydelniczki itp. Wyroby te mają wymiary typowej płytki ściennej, dzięki czemu można je łatwo wkomponować w całość urządzonej łazienki. I tu tak także czynione są próby w kolorze.

Znane są na naszym rynku węgierskie i rumuńskie wyroby ceramiczne sanitarnej, między innymi komplety składające się z umywalki, miski ustępowej i półki. Nic nie stało by na przeszkodzie, żeby i nasz przemysł robił takie komplety, gdyby nie brak mocy wytwórczych.

Dlatego też na czoło problemów tej branży wysuwa się sprawa inwestycji. Prócz modernizacji wszystkich istniejących zakładów tej branży, w planach jest budowa trzech nowych, dużych fabryk. Te inwestycje powinny rozwiązać nie tylko sprawę ilości wyrobów ceramicznych sanitarnej, ale także ich jakości. Na to trzeba jednak jeszcze kilka lat poczekać.

JAN KORZENIEWSKI

Dla ochrony środowiska

Korespondencja z Irlandii

ANDRZEJ JARUZELSKI

Poza tym zmodernizowano trzy typy wodomierzy przemysłowych na zimną wodę. Podkreślić trzeba, że wszystkie te urządzenia i konstruowane zostały przez pracowników specjalistów. (wn)

Dobre warunki atmosferyczne zaskoczyły kierowców

Dzisiaj w godzinach popołudniowych wyrusza na trasy rajdu warty stłkie załogi. Jako pierwsza z Warszawy wystartuje austriacka para K. Rusling — W. Weiss na samochodzie „Renault”, potem w odstępach minutowych wyrusza pozostał kierowcy. Mamy nadzieję, że odcinek dojazdowy do Monte Carlo pokonają wszyscy i w komplecie wystartują do następnego, znacznie trudniejszego etapu.

Zapasy coraz popularniejsze

A oto zwycięzcy w poszczególnych kategoriach wagowych.

W wadze do 45 kg zwyciężył R. Nowak — Sulmirczyk Krotoszyń, do 48 kg — J. Dreszer — Lech Poznań, do 52 kg — L. Hajdzyń — Sulmirczyk, do 57 kg — M. Włodarczyk — LKS Pleszew, do 62 kg — G. Moszyk — LKS Pleszew, do 68 kg — W. Sternal — LKS Pleszew, do 74 kg — K. Stasiak — LKS Pleszew, do 82 kg — G. Derwich — LKS Pleszew, do 90 kg — L. Jókik — Lech Poznań, do 100 kg — P. Korbanek — WKS Grunwald Poznań. Walk w wadze powyżej 100 kg nie przeprowadzono z powodu braku zawodników w tej kategorii. (zd)

Mistrzostwa powiatu w tenisie stołowym

W klasyfikacji kobiet zwyciężyła D. Dębska z Drawska przed D. Wiaz i G. Dykow z Czarnkowa. Wśród mężczyzn najlepszym okazał się B. Linka z Drawska, przed ubiegłorocznym zwycięzcą, — J. Modermem z Drawskiego Mlyna i M. Pertkiem z Czarnkowa.

Jeszcze w styczniu w Czarnkowie odbędą się dwie imprezy sportowe organizowane przez POWIS przy współudziale organizacji ZMS. Pierwsza — 24 stycznia — bieg uliczny na dystansie 3 km z okazji wyzwolenia miasta. Druga — 28 stycznia — turniej tenisa stołowego, w którym startować będzie dziesięciu najlepszych zawodników tej dyscypliny w Wielkopolsce. (Jaz)

„Wiepofama“ na rzecz motoryzacji

różnych tematów, przewidują m. in. uproszczenie niektórych struktur organizacyjnych i zaszczerdzenie etatów, a także dalszą poprawę warunków socjalno-bytowych załogi. (y)

LEKCJE NAJZDOLNIEJSZYCH

Nic nie stoi więc na przeszkodzie, aby podobne Koła Miłośników Nauki powstały i w innych dzielnicach. Pierwszy krok już zrobiono.

BARBARA GRZEGORZEWSKA

Młodzi lekkoatleci Wielkopolski w czołówce krajowej

Słabiej natomiast wypadły juniorki. Z 14 dyscyplin — tylko w dwóch — figurują na liście najlepszych. Dwukrotnie wymienia się młodą zawodniczkę Energetyka — Kozicka. W biegu na 1500 m zajmuje ona pierwsze miejsce z czasem — 4.23,1, a w biegu na 800 m jest drugą z rezultatem 2.08,4. Oszczepniczka Orkanu — Jabłońska uzyskała 53,70 m. Wynik ten zapewnił jej w tabeli klasyfikacyjnej pierwszą lokatę.

R. Rowęcki o swojej wyprawie

Żaglowe safari zakończone

rie tej imprezy, 11 grudnia ub. z miasta Tindouf w Algierii, na startowała grupa bojerów na pierwszy krok. Tak oto rozpoczął się pierwszy w historii sportu rajd tego typu pojazdami przez Saharę z Algierii do Mauretanii. Wśród 8 wodników zaproszonych do wzięcia udziału w tej imprezie organizowanej przez National Geographic Society z USA, znaleźli się polski nauk Romuald Rowecki, zawodnik morskiego klubu LOK w Kiejkurze. Poznański bojerowiec jest wieloletnim członkiem kadry narodowej dwukrotnym uczestnikiem mistrzostw Europy oraz regat Euroopa — USA na bojerach lodowców a ponadto jednym w Polsce z szeregu glazern uprawiającym bojerów kowe.

Na 1500-kilometrowej trasie z wodnicy napotykali różne przeszkody w postaci koryst wyschniętych rzek oraz kamienistej i nieczystej pustyni. Rajd zakończył się w mauretańskiej miejscowości Malson-Blanche-Tancardet na brzegiem Oceanu Atlantyckiego.

(map)

Pracownicy poszukiwani
Poznańskie Przedsiębiorstwo Informatyki Przemysłu Budowlanego „ETOB” w Poznaniu, ul. Heweliusza 24, zatrudni:
- INŻYNIERÓW budownictwa lub TECHNIKÓW do przeszkolenia i pracy w zakresie elektronicznej techniki obliczeniowej (w tym ze znajomością organizacji produkcji betonów)
- PROJEKTANTÓW systemów elektronicznego przetwarzania danych.
Podania należy składać na adres jak wyżej, 1220-K1

Poznańskie Zakłady Koncentratów Spożywczych „Amino” zatrudnia zaraz pracowników na stanowiskach:
- KIEROWNIKA działu ekonomicznego - wym. wykształcenie wyższe ekonomiczne,
- INŻYNIERA WZGL. TECHNIKA budowlanego z uprawnieniami do wykonawstwa inwestycyjnego,
- MAGAZYNIERÓW - wykształcenie średnie ogólne lub ekonomiczne,
- z-cę KIEROWNIKA do Działu Zbytu - wymagane kwalifikacje - wyższe WSE
- REFERENTÓW ekonomicznych - wymagane wykształcenie wyższe lub średnie ekonomiczne,
- MAJSTRÓW zmianowych w produkcji - wymagane kwalifikacje wyższe względnie średnie techniczne.
- SLUSARZY.
Zgłoszenia pisemne i ustne należy kierować do Działu Spraw Osobowych i Szkolenia Poznań, ul. Bałtycka 85. 1434-K1

Głównego Księgowego.
Wymagane wykształcenie wyższe względnie średnie plus praktyka.
Warunki pracy i płacy do omówienia w Zarządzie Spółki Staszew, ul. Koscińskiego 17. 133-K2

Miejskie Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane nr 3 w Poznaniu, ul. Cicha 8 (boczna od Pułaskiego), tel. 585-22 - zatrudni zaraz pracowników z terenu m. Poznania i pow. poznańskiego:
- MURARZY, MURARZY-TYNKARZY, ZDUNÓW, DEKARZY, CIESLI oraz POMOCNIKÓW w wym. zawodach.

Ponadto zatrudni się:
- STOLARZY, INSTALATORÓW SANITARNYCH, ELEKTRYKÓW oraz SPRZĄTACZE.
Przedsiębiorstwo przyjmie UCZNIÓW do przyuczenia w zawodach:
- MURARZA, BLACHARZA - DEKARZA, ZDUNA.

Pracę zapewnia się przez cały rok na terenie miasta Poznania.
Zatrudnimy również:
1. KIEROWNIKA działu przygotowania produkcji,
2. ST. INSPEKTORA TECHNICZNEGO,
3. GŁÓWNEGO MECHANIKA,
4. MISTRZA STOLARSKIEGO do oddz. produkcji pomocniczej,
5. ST. TECHNIKA - KALKULATORA,
6. Z-CĘ KIER. działu ekonomicznego,
7. ST. EKONOMISTĘ,
8. ST. EKONOMISTĘ - ZAOPATRZENIOWCA - (branża metalowa).

Zgłoszenia przyjmuje Dział Kadr, pokój nr 12, tel. 585-22. 1102-K1

CENTRALA RYBNA
zawiadamia o kradzieży
ARYTMOMETRU
„Triumphator”
nr fabr. 206543
i ostrzega przed jego kupnem. 1432-K1

Praca Nauka
Szklifierz narzędziowy, emeryt lub rencista. II grupa - potrzebny. Poznań, Żeromskiego 7. 34357g

Chemika, który zaprojektuje i uruchomi w moim warsztacie metalizację tworzyw sztucznych, poszukuję. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 34358g

Pomoc domowa dochodząca lub na stałe do małżeństwa z dwójkiem dzieci potrzebna. Władomości Osiedle Przyjaźni 4 m. 358 w godz. 16-19. 34461g

Przyjmie szklifierza - towarzysza. Warsztat Górecka 82. 34750g

Kunno Sprzedaż
Kupię konto PKO na dwa Fiaty. Oferty „Prasa” Grunwaldzka 19 dla 34450g

Wózki dziecięce różne modele, wielki wybór, poleca Brzozowska, Poznań, Czerwonej Armii 10. 28976g

Sprzedam tanio dwa petkusy w dobrym stanie i presę do kombajnu Vistula. Sobkowiak Edmund Brzezie pocz. Słachetn pocz. Środa Wlkp. tel. 1279. 33450g

Wózki dziecięce nowe wzory poleca wytwórnia Dzierżyńskiego 37. 34132g

Sprzedam garaż drewniany do rozbiórki. tel. 314-43. 34838g

Wysprzedaję suknie ślubne, wieczorowe, welony nakrycia do chrztu, ubrania. Długa 9. 33815g

Sprzedam szafę 3-drzwiową, bufet. Poznań, 27 Grudnia 9 m. 22. 34173g

USZCZELNIENIE OKIEN I DRZWI TAŚMĄ ALUMINIOWĄ
od wielu lat stosowane zabezpieczenie mieszkań przed zimnem, kurzem i hałasem
WYKONUJE W RAMACH USŁUG DLA LUDNOŚCI
WUSP „CZYSTOŚĆ” W POZNANIU
Przyjmowanie zleceń i informacja - tel. 315-26. 1174-K1

Samochody
Kupię Volkswagena 1300, 1500, rocznik 69/72. Oferty z podaniem ceny „Prasa” Grunwaldzka 19 dla 34766g

Kupię po wypadku Skodę, Fiata lub Wartburga. Oferty „Prasa” Grunwaldzka 19 dla 33992g

Lokale
Przedsiębiorstwo państwowe poszukuje pokoi jedno- lub dwuosobowych niekremujących z wygodnymi. Warunki i cena do uzgodnienia. Oferty „Prasa” Grunwaldzka 19 dla 1183-K1

Zbąszynek! Zamienie pokój z kuchnią - na równorzędne Poznań, ewentualnie pokój z przynależnościami. Oferty: Kłono-wa 14 m. 24. 34397g

Nieruchomości
Kupię spiesznie mieszkanie własnościowe lub półwili w Szamotułach. Oferty „Prasa” Grunwaldzka 19 dla 33894g

Sprzedam willę dwurodzinną wyłożoną, garaż, ogród. Jedno mieszkanie 2 pokoje, kuchnia, łazienka po kupnie wolne. Drugie mieszkanie wolne do końca 1973 r. Adres wskazać „Prasa” Grunwaldzka 19 dla 33993g

Sprzedam ogrodnictwo przyjmie wspólnika. Oferty „Prasa” Grunwaldzka 19 dla 34017g

Kupię działkę pod budowę w Poznaniu Kamiński, Zielona Góra, Dolina Zielona 21. 34016g

Zguby Różne
Zgubiono w dniu 16 bm. złotą pamiątkową bransoletkę. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem, tel. 629-74. 34845g

Foksterier młoda suczka zagnięta 5. I. br. godz. 13.30, widziano później błądzącą za rowerzystą. Zwrot jak i wskazanie miejsca jej pobytu wynagrodzić, telefon 532-69 do 15. 34679g

Orzechom oraz inne filmy barwne, pozytywowe i negatywowe ORWO, w tym w terminie 7 dni zakład fotograficzny Jan Kociński Ratajczaka 36 (na rożnik Czerwonej Armii) tel. 599-21. 33558g

Wypożyczalnia eleganckiej garderoby ślubnej. Poznań, Paderewskiego 1 m. 4. 31641g

Opony oddane do protektowania 1972 r. proszę odebrać do dnia 14. II. br. Po tym terminie zostaną sprzedane po kosztach własnych Warsztat Wulkanizacyjny (Witum) Poznań, Dąbrowskiego 185. 34189g

Usługi uszczelnienia okien podnosi temperaturę w mieszkaniu o 4 st. zamówienia tel. 301-06. 34833g

Wypożyczalnia eleganckiej garderoby ślubnej. Poznań, Paderewskiego 1 m. 4. 33809g

Piac pod garaż oddam w dzierżawę, tel. 679-537. 33724g

Dnia 11 stycznia br. na trasie Białogard - Tycho-wa uległa tragicznemu wypadkowi pasażerka pośpiesznego pociągu, relacji Słupsk - Poznań. Osoba, która zechciałaby udzielić informacji dotyczących okoliczności wypadku, proszona o skontaktowanie się telefonicznie pod numer 74-51 w Kozłowie lub 461 w Białogardzie, albo pod adresem: 75-105 Kozłowo, ul. Powstańców Wielkopolskich 16/7. 132-K2

AKADEMIA MEDYCZNA w Poznaniu
OGŁASZA NABÓR NA WYDZIAŁ PIELĘGNIARSTWA
Nowy rok szkolny rozpocznie się w lutym 1973 r. Nauka trwa 2 lata.
Kandydatki winne złożyć następujące dokumenty:
1. podanie o przyjęcie,
2. życiorys,
3. świadectwo ukończenia szkoły średniej (oryginał),
4. wyciąg z aktu urodzenia,
5. zaświadczenie o stanie majątkowym rodziców,
6. dwie fotografie,
7. zaświadczenie lekarskie o przydatności do zawodu,
8. badania:
a) morf., OB, Wa, prześwietlenie płuc, analiza moczu;
b) wyniki przeprowadzonego badania na nosicielstwo;
c) zaświadczenia o przeprowadzonych szczepieniach.
Bliższych informacji udziela w godz. od 8 - 10 Dział Planowania i Organizacji Akademii Medycznej w Poznaniu, ul. Fredry nr 10, telefon 511-56, wewn. 25. 1279-K1

Przetargi
Liga Obrony Kraju - Ośrodek Szkolenia Zawodowego Kierowców w Ostrowie Wlkp. - ogłasza PRZETARG OGRANICZONY na niżej wymienione SAMOCHODY CIĘŻAROWE:
1. Gaz - 51 - nr silnika 505560, nr podwozia 126407. Cena wywoławcza - 22.500 zł
2. Gaz - 51 - nr silnika 51-899176, nr podwozia 356978. Cena wywoławcza - 22.500 zł
Przetarg publiczny odbędzie się w 14 dniu, licząc od dnia ukazania się ogłoszenia w prasie, o godz. 10 w garażu Ośrodka Szkolenia Zawodowego Kierowców w Ostrowie Wlkp., przy ul. Kaliskiej 44.
Wadium w wysokości 10 proc. ceny wywoławczej należy wpłacić do kasy Ośrodka Szkolenia Zawodowego Kierowców Ligi Obrony Kraju w Ostrowie Wlkp., ul. Kaliska 44, najpóźniej w przeddzień przetargu.
Pojazdy oglądać można od dnia ukazania się ogłoszenia w godzinach od 8-15 w garażu przy ul. Kaliskiej 44. 85-K2

Dnia 17 stycznia 1973 roku, zmarł nasz długoletni pracownik
JÓZEF BURY
kierownik zespołu muzycznego kawiarni „Prasowa”
Pogrzeb odbędzie się w piątek, 19 bm. o godz. 14 z kaplicy cmentarnej na Miłostowie. Rodzinie Zmarłego wyraży serdecznego współczucia składają:
Rada Zakładowa, POP, Dyrekcja i pracownicy Poznańskiego Przedz. Przemysłu Gastr. Oddziału Kawiarni i Barów Miecznych. 1440-K1

W dniu 18 stycznia 1973 r. zmarł w wieku 34 lat nasz długoletni pracownik i kolega
JAROSŁAW MAJCHRAK
technik energetyk
W Zmarłym tracimy dobrego pracownika i serdecznego kolegę.
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 12.15, na cmentarzu na Junikowie. Rodzinie Zmarłego wyraży głębokiego współczucia składają:
Pracownicy - Rada Zakładowa - Dyrekcja Centralnego Laboratorium Akumulatorów i Ogniwo w Poznaniu. 1437-K1

W dniu 16 stycznia 1973 roku, zmarł
JANUSZ DRYGAS
długoletni pracownik Szpitala Miejskiego im. J. Strusia w Poznaniu.
W Zmarłym straciłmy sumiennego pracownika i serdecznego kolegę.
Rodzinie Zmarłego wyraży szczerego współczucia składają:
Rada Zakładowa, POP, Dyrekcja Szpitala Miejskiego im. J. Strusia w Poznaniu. 1395-K1

Dnia 15 stycznia 1973 r. zmarł
KAZIMIERZ KACZMAREK
były długoletni pracownik naszego Zakładu
Rodzinie Zmarłego wyraży szczerego współczucia składają:
Samorząd Robotniczy, Dyrekcja Zakładu Energetycznego Poznań - Teren
Pogrzeb odbędzie się w dniu 19 bm. o godz. 11.55, na cmentarzu komunalnym na Junikowie. 1436-K1

W dniu 17 stycznia 1973 roku, zmarł nagle
CZESŁAW SZYMKOWIAK
nasz długoletni pracownik i przewodniczący Rady Robotniczej, odznaczony odznaką honorową za „zasługi w rozwoju woj. poznańskiego”.
W Zmarłym tracimy nie tylko dobrego fachowca ale bardzo dobrego kolegę i ofiarnego działacza społecznego i samorządowego. Żegnamy Go z głębokim żalem.
Rodzinie Zmarłego składamy serdeczne wyrazy współczucia.
Rada Robotnicza, Rada Zakładowa, POP Dyrekcja i współpracownicy Przedsiębiorstwa Budownictwa Rolniczego w Gostyniu.
Pogrzeb odbędzie się w dniu 20 bm., o godz. 13 w Gostyniu. 144-K2

W dniu 16 stycznia 1973 roku, zmarł
JAN FAZANOWICZ
Zasłużony Działacz Kultury Fizycznej współzałożyciel i honorowy członek Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej, uhonorowany licznymi odznaczeniami państwowymi i sportowymi.
W Zmarłym straciłmy nieodżałowanego przyjaciela, działacza społecznego i wychowawcę młodzieży.
Cześć Jego pamięci!
Rodzinie Zmarłego wyraży serdecznego współczucia składają:
Zarząd Wojewódzki Poznańskiego TKKF
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. w Sosnowcu o godz. 14, na cmentarzu przy ul. Braci Smolków. 34927g

Dnia 18 stycznia 1973 r. zmarła w Bogu, przeżywszy lat 94
z Krukowskich
STANISŁAWA SOLLICH
O tej najboleśniejszej stracie zawiadamiają pogrążeni w smutku
córnica i syn
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 10, z kaplicy cmentarnej na Miłostowie. 34950g

Z wielkim bólem i głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 18 stycznia 1973 r. odszedł od nas nasz zawsze po ciężkich lecz krótkich cierpieniach mój najdroższy i najukochańszy mąż, nasz niezastąpiony ojciec, kochany syn, brat, szwagier i wujek, przeżywszy lat 34
JAROSŁAW MAJCHRAK
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 12.15, na cmentarzu junikowskim.
W nieutulonym smutku pogrążeni
żona z synami, rodzice i rodzina
Poznań, Urbanowska 36a m. 14. 34947g

Dnia 17 stycznia 1973 r. zmarł po krótkiej chorobie w wieku lat 82, nasz ukochany brat i wujek, śp.
ADAM GORZAN
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 8.30, na cmentarzu junikowskim.
W smutku pogrążeni
bracia z rodzinami
Poznań, ul. Radosna 21. 34920g

Z głębokim żalem i smutkiem zawiadamiamy, że dnia 17 stycznia 1973 r. zakończyła swoje pracowite życie po krótkich cierpieniach opatrzona Sakramentami św. moja żona, nasza mamusia, siostra, teściowa, babunia, przeżywszy lat 69, śp.
ALEKSANDRA SWOBODA
z domu Romanowska
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 7.55, na cmentarzu junikowskim.
O czym zawiadamiają w żalu
mąż, synowie, synowe, wnuki i rodzina
Prosimy o nieskładanie kondolencji.
Poznań, Paczkowska 34. 34913g

Dnia 17 stycznia 1973 r. zmarła, opatrzona Sakramentami św. nasza najukochańsza mama, teściowa i babunia, przeżywszy 83 lata, śp.
STANISŁAWA CIERNIAK
z domu Jeran
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 7.20, na cmentarzu junikowskim
syn, synowa, wnuk i najbliższa rodzina
Poznań, ul. Siemiradzkiego 2 m. 6. 34916g

Dnia 17 stycznia 1973 r. zakończył swój pracowity żywot, opatrzony Sakramentami św. nasz kochany ojciec, teść, dziadek i pradziadek, śp.
FRANCISZEK NOWICKI
Pogrzeb odbędzie się na cmentarzu w Wirach w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 14.30,
o czym zawiadamia w żalu
Łęczycza, ul. Leśna 15. 34885g

Dnia 18 stycznia 1973 r. zmarła nasza najdroższa matka, teściowa, babunia i prababunia, śp.
KAZIMIERA SPRINDER
z domu Kordylewska
W głębokim żalu
RODZINA
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 11, na cmentarzu junikowskim. 34903g

W dniu 17 stycznia 1973 r. zmarł nagle
ZENON TYCZEWSKI
długoletni kierownik WPHS - Hurtownia w Lesznie Filii w Kościanie.
W Zmarłym straciłmy sumiennego pracownika i serdecznego kolegę.
Rodzinie Zmarłego wyraży szczerego współczucia składają:
Rada Zakładowa - Dyrekcja WPHS
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. w Kościanie. 34942g

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 18 stycznia 1973 r. odszedł od nas na zawsze opatrzony Sakramentami św. mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy i najtroskliwszy ojciec, teść, szwagier, wujek, dziadek i pradziadek, przeżywszy lat 72, śp.
JÓZEF MARJANOWSKI
powstańca wielkopolski, oficer WP odznaczony Krzyżem Powstańcym.
Pogrzeb odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 11.40 na cmentarzu junikowskim.
W smutku pogrążone
żona, dzieci i rodzina
Poznań, ul. Wawrzyniaka 9 m. 6. 34907g

Z głębokim bólem i żalem zawiadamiamy, że w dniu 17 stycznia 1973 r. zakończyła swój pracowity żywot opatrzona Sakramentami św. najdroższa matka, siostra, babunia, teściowa, przeżywszy lat 67, śp.
ZOFIA STOCHAJ
z domu Szczecińska
Pogrzeb odbędzie się 19 bm. o godz. 14.15, na cmentarzu junikowskim.
strapieni
synowie, synowe, wnuki i rodzina
Poznań, ul. Jeżycka 34 m. 10. 34861g

Dnia 17 stycznia 1973 r. zmarła, opatrzona Sakramentami św. nasza najukochańsza mama, teściowa i babunia, przeżywszy 83 lata, śp.
STANISŁAWA CIERNIAK
z domu Jeran
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 7.20, na cmentarzu junikowskim
syn, synowa, wnuk i najbliższa rodzina
Poznań, ul. Siemiradzkiego 2 m. 6. 34916g

Dnia 17 stycznia 1973 r. zakończył swój pracowity żywot, opatrzony Sakramentami św. nasz kochany ojciec, teść, dziadek i pradziadek, śp.
FRANCISZEK NOWICKI
Pogrzeb odbędzie się na cmentarzu w Wirach w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 14.30,
o czym zawiadamia w żalu
Łęczycza, ul. Leśna 15. 34885g

Dnia 18 stycznia 1973 r. zmarła nasza najdroższa matka, teściowa, babunia i prababunia, śp.
KAZIMIERA SPRINDER
z domu Kordylewska
W głębokim żalu
RODZINA
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 11, na cmentarzu junikowskim. 34903g

Dnia 15 stycznia 1973 roku, zmarł
Adwokat ZBIGNIEW GĄSIOR
Członek Zespołu Adwokackiego w Kole.
W Zmarłym straciłmy serdecznego Kolegę.
Cześć Jego pamięci!
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 14.30, na cmentarzu sołackim przy ul. Lutyckiej.

RADA ADWOKACKA w Poznaniu
1428-K1
Dnia 17 stycznia 1973 r. zmarła po trudnym, pełnym trosk życiu oddana nam matka, teściowa, babunia, przeżywszy lat 72

JADWIGA JANASIK
z domu Kruk
Pogrzeb odbędzie się 20 bm. o godz. 10.15, na cmentarzu junikowskim,
o czym zawiadamia pełna smutku
RODZINA
Poznań, Osiedle Jagiellońskie 88 m. 8. 34916g

Dnia 17 stycznia 1973 r. zmarła opatrzona Sakramentami św. nasza kochana siostra, ciocia, kuzynka i szwagierka w wieku lat 90
SALOMEA PABISZCZAK
z domu Paczkowska
Pogrzeb odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 12, na cmentarzu komunalnym na Miłostowie.
W smutku pogrążona
RODZINA
34870g

Dnia 16 stycznia 1973 r. zakończyła swe pracowite życie ukochana matka, teściowa, babunia i prababunia, przeżywszy lat 84, śp.
WALENTYNA KASPRZAK
Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 19 bm. o godz. 15.25, na cmentarzu junikowskim.
Pogrążeni w smutku
synowie, synowe, wnuki i prawnuki
Poznań, Nowowiejskiego 25 m. 1. 34858g

Z wielkim żalem zawiadamiamy, że dnia 17 stycznia 1973 r. odszedł od nas nagle i niespodziewanie, mój ukochany i troskliwy mąż, nasz najdroższy i nigdy niezapomniany ojciec, teść, brat i dziadek, przeżywszy lat 64, śp.
ZENON TYCZEWSKI
Pogrzeb odbędzie się w dniu 20 bm. o godz. 14.30, z kaplicy starego cmentarza w Kościanie.
Osobnych zawiadomień nie wysyła się.
Pogrążona w smutku
RODZINA
Kościan, ul. Dzierżyńskiego 2.

Dnia 17 stycznia 1973 r. zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach znoszonych z anielską cierpliwością nasza ukochana matka, teściowa, babunia i prababunia, śp.
STEFANIA BIAŁKIEWICZ
z domu Włodarczyk
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 15, z kaplicy cmentarnej przy ul. Lutyckiej.
W smutku pogrążona
RODZINA
Poznań, ul. Mączna 5 m. 4. 34893g

GŁOS WIELKOPOLSKI - Poznań, ul. Grunwaldzka 19. Adres pocztowy: 60-959 Poznań, skrytka pocztowa 1074. ● Redaguje Kolegium: Marian Flejsierowicz (zastępca redaktora naczelnego), Tadeusz Kaczmarek (sekretarz redakcji), Wiesław Porzyczy (redaktor naczelny), Zbigniew Szumowski, Jerzy Walasek. ● Telefony: centrala 600-41 łączą wszystkie działy. Dział łączności z Czytelnikami 657-18. Redaktor naczelny 454-09. Zastępca red. naczelnego 657-18. Sekretarz redakcji 618-85. Sekretariat 454-09. Dział miejski 659-39. Redakcja nocna 430-73 i 453-31. ● Wydawca: RSW „Prasa-Książka-Ruch” - Poznańskie Wydawnictwo Prasowe ● Biuro Ogłoszeń ul. Grunwaldzka 19. 60-959 Poznań. tel. 659-16 i 600-41. Za treść i terminy druku ogłoszeń redakcja nie odpowiada. ● Reklamodawcy nie zwraca ● Druk: PZG im. M. Kasprzaka - Poznań ● Prenumerata: wpłaty bez żadnych ograniczeń na kwartał (39 zł), półrocze (78 zł) lub rok (156 zł) przyjmują do dnia 10 miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty - za pośrednictwem blackietów PKO - RSW „Prasa-Książka-Ruch” - Przedsiębiorstwo Upowszechniania Prasy i Książki, ul. Zwierzyniecka 9, 60-813 Poznań, na konto PKO nr 5-6-151; do dnia 15 poprzedzającego okres prenumeraty - listonosze i urzędy pocztowe, D-11

Szkoły na wsi

Gminne ośrodki oświaty

W krajobrazie szkolnictwa na wsi pojawia się 2 stycznia br. nowa postać: gminny dyrektor szkół, sprawujący nadzór nad działalnością opiekuńczą, wychowawczą i dydaktyczną przedmiotową, ognisk, internatów, szkół podstawowych i liceów, zasadniczych szkół zawodowych oraz szkół przysposobienia rolniczego. Dyrektor koordynuje również działalność szkół zawodowych innych resortów, zasadniczo niezależnych od resortu oświaty i wychowania. Interes społeczny, jak również konieczność zapewnienia całej młodzieży w gminie wykształcenia na odpowiednim poziomie — wymaga, aby w jednym ręku koncentrowała się całość oświatowej problematyki.

Omawiana innowacja związana jest z reformą władzy i administracji wiejskiej, która właśnie weszła w życie i jest jednym z elementów tej formy. Jest to równocześnie zapowiedź znacznych przemian w systemie kształcenia młodzieży wiejskiej w kierunku podniesienia poziomu szkół i wyników nauczania. Nowa organizacja szkolnictwa ułatwi osiągnięcie tego celu, a zwłaszcza zintegrowanie wszelkiej działalności oświatowej w gminnych szkołach zbiorczych, stanowiących również nowe zjawisko na wsi. Dziecko wiejskie zaczynać swą edukację w przedszkolu lub w ognisku, będzie stopniowo przechodziło przez wszystkie szczeble wiedzy aż do uzyskania świadectwa ukończenia pełnej szkoły podstawowej, nie ustępującej jakości „ośmiolatce” w mieście. W przyszłości szkolnictwo zbiorcze stana się głównym fundamentem powszechnej szkoły średniej w gminach.

Funkcjonowanie nowego systemu zależy, rzecz jasna nie tylko od gminnego dyrektora. Zależy w ogromnej mierze od nauczycieli i ich kwalifikacji. Małe szkoły wiejskie często nie dysponowały kadrami pedagogów o wysokich kwalifikacjach. Gromadziły się oni głównie w pełnych szkołach ośmiolatkich, a i to w niedostatecznym zakresie. Obecnie ulegała zmianie zasady polityki kadrowej w tej dziedzinie, i odtąd nauczyciele wszystkich placówek oświatowych w gminie są członkami jednej rady pedagogicznej pod kierunkiem gminnego dyrektora. Dzięki temu

będzie można bardziej racjonalnie wykorzystać umiejętności pedagogiczne nauczycieli — z pożytkiem dla poziomu wykształcenia całej młodzieży. Wiąże się z tym konieczność zabezpieczenia nauczycielom mieszkań w pobliżu szkoły, a także środków szybkiego dojazdu z jednej szkoły do drugiej.

Zmiany w systemie organizacji i zarządzania szkolnictwem na wsi są początkiem długotrwałego procesu, który w rezultacie powinien zmienić oblicze kulturalne wsi, co nie pozostanie bez wpływu na całokształt życia kulturalnego kraju. Gminne szkoły zbiorcze stana się ośrodkami działalności oświatowej i kulturalnej wśród młodzieży, a także wśród dorosłych. Zajma się one dziećmi z trudnościami w nauce, ułatwiając im zdobycie wykształcenia ogólnego i zawodu, jak również młodzieży wybitnie uzdolnionej, dbając o rozwój jej talentów i zamiłowań. Sieć ognisk i przedszkoli przysposobuje do systematycznej nauki najmłodszych kandydatów do szkół, umożliwiając im dobry start do wiedzy. Gminne szkoły zbiorcze stwarzają też sieć filii, zwłaszcza dla najmłodszych uczniów skracając im w ten sposób drogę do szkoły.

Reforma spełnia aspiracje i postulaty środowisk wiejskich, od dawna zwracających uwagę na zafaczenie oświaty na wsi. Szkoły-liliputy źle wyposażone, mieszczące się w budynkach nieprzystosowanych do pełnej realizacji programów nauczania, często z klasami tak zwanymi łączonymi — nie mogły dobrze wywiązywać się ze swych obowiązków.

Rozmiary zjawiska ilustrują nie tylko społeczne odczucia, ale także naukowe badania losów absolwentów szkół podstawowych na wsi. Otóż z trzech roczników — 1950, 1951 i 1953 — 242 tysięcy osób do 17 roku życia nie ukończyło szkoły podstawowej, a 73 proc. z tej liczby przypada na wieś. Nie wielu spośród absolwentów wiejskich „ośmiolatek” kontynuowało edukację w szkołach średnich, obawiając się trudności w nauce. Obawy te zresztą były w pełni uzasadnione. Podstawowe szkoły wiejskie o niewielkiej liczbie nauczycieli, nierzadko bez specjalistycznego wykształcenia, słabo wyposażone w pomoce, nie mogły w odpowiedni sposób przygotować swych uczniów do szkół średnich, ponadpodstawowych. Fakt ten miał — i ma jeszcze — swoje dalsze konsekwencje: zbyt powoli rosła szereg inteligencji wiejskiej, a młodzież chłopska na wyższych uczelniach znajduje się w znacznej mniejszości.

Koncepcja gminnej szkoły zbiorczej nie jest jeszcze zamysłem zamkniętym i w pełni idealnym. Ogólne jej założenia są od 1 września 1972 spraw-

dzane w praktyce w dwunastu gminach w kraju między innymi w województwach: krakowskim, olsztyńskim, poznańskim, warszawskim i wrocławskim. Są to punkty dowodzenia oświaty w nowych jednostkach administracyjnych, zwłaszcza że w szkołach zbiorczych ma swą siedzibę gminny dyrektor szkół. W najbliższym roku szkolnym będzie 500 takich punktów na mapie szkolnictwa a za dwa lata — znajdą się one we wszystkich gminach.

Tak oto zadaniem gminy, obok problemów gospodarczych administracyjnych i społecznych, stała się zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków umożliwiających osiągnięcie podstawowego wykształcenia w wysoko zorganizowanej szkole.

HALINA KULCZYCKA

Dla krajowego lotnictwa i na eksport

Silniki z kaliskiej wytwórni

Nowoczesny przemysł lotniczy — to nie tylko nowe konstrukcje samolotów, ale także ich wyposażenie, a przede wszystkim silniki o odpowiednich parametrach. Nie są jednak najmocniejszą stroną rodzimej produkcji, choć prowadzone prace stale polepszają ich właściwości.

Przykłady zaczerpnijmy z Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego, gdzie od chwili podjęcia licencyjnej produkcji silników: AI-14R oraz ASz-62-IR podniesiono o 100 proc. ich żywotność. Pierwszy ze wspomnianych silników montuje się w samolotach „Gawron” i „Wilga”, drugi natomiast jest eksportowany m.in. do ZSRR.

Pierwsze silniki produkowane w oparciu o licencję radziecką, ale w 1957 roku WSK — Kalisz przygotowała się do produkcji polskiego silnika Wn-3. Był on później stosowany w szkolno-treningowych samolotach „Bies”.

Przez pierwsze dziesięć lat od chwili podjęcia lotniczej produkcji wzrosła ona 10-krotnie i w halach produkcyjnych zrobiło się ciasno. Wkrótce okazała się konieczna rozbudowa — i w połowie lat 60-tych w Błazkach pod Kaliszem powstała filia wytwórni.

Obecny profil produkcji — to oczywiście silniki lotnicze, ale ponadto produkuje się tam również elementy silników w skopopreżnych, zarówno na potrzeby kraju, jak i na eksport, oraz — w ramach kooperacji — części do silników Fiata i Leylanda. (—)

Z Leszczyńskiego Młodzież dba o ochronę środowiska Leszczyński Oddział Ligi Ochrony Przyrody poszczycić się może znacznym dorobkiem w swej społecznej działalności na rzecz ochrony środowiska. W okresie 15 lat istnienia tej organizacji, członkowie jej, a szczególnie młodzież szkolnych kół LOP, wykonali wiele prac społecznie użytecznych.

M. in. posadzono 19 tysięcy drzew i krzewów, założono 1.660 mb. żywopłotów i ponad 150 ha upraw leśnych. Ponadto pracami pielęgnacyjnymi objęto 7 tysięcy drzew i krzewów, około 50 ha zalesień i szkółek oraz 20 ha parków, skwerów i zieleńców.

Wykonano również 2.700 skrzynek legowych dla ptaków, założono ponad 3.600 karmników dla ptactwa i 400 budek dla kurpatw. Oprócz tego wyłożono około 100.000 kg karmy, ogrodzono 102 mrowiska oraz usunięto około 200 siodeł i wnyków.

Spory udział w tych osiągnięciach mają przodujące szkolne koła LOP w Świerczynie, Bełcynie, Długich Starych, Kaczkowie, Krzycku Wielkim, w Lesznie zaś — koło przy Szkole Podstawowej nr 1 i 9 oraz przy I Liceum Ogólnokształcącym i Technikum Ogrodniczym. (r)

„Trzy białe strzały”

Państwowy Teatr im. A. Fredry w Gnieźnie wystąpił 20. XII. ub. roku z drugą w bieżącym sezonie premierą. Jest to baśń muzyczna Jana Makariusa pt. „Trzy białe strzały” oparta na legendarnych dziejach indiańskiego szczepu Papagos. Sztukę zadeedykowano tym razem najmłodszym widzowi. Reżyseria — Edmund Derengowski, scenografia — Ryszard Grajewski, muzyka — Ryszard Gardo. Na zdjęciu od lewej: babka Anozida — Helena Drzewiecka, Śpiący Niedźwiedź — Jan Karwów i Biały Sokół — Zygmunt Dybalski. (w) Fot. — A. Jeśmontowicz

zawszad o wszystkim

225 NOWYCH MIESZKAN

LESZNO. W bieżącym roku wsi leszczyńskiej przybędzie 225 dalszych mieszkań o 100 izbach. M. in. zakłady pracy — głównie PGR — pobudują 70 mieszkań o 227 izbach. (R)

Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI

OBORNICKI. Coraz więcej młodych małżeństw zabezpiecza materialnie swoje dzieci za pośrednictwem PZU. W ub. roku Powiatowy Inspektorat PZU w Obornikach zawarł 50 tego rodzaju umów ubezpieczeniowych. W sumie ponad 120 obornickich dzieci ma zapewnioną pomoc materialną w przyszłości. (bop)

„Z FILMEM NA TY”

LESZNO. Dużą popularnością cieszy się prowadzona przez Zarząd Miejski Związku Młodzieży Socjalistycznej akcja „Z filmem na ty”. Już od roku w jej ramach wyświetla się w kinie „Panorama” ciekawe filmy, na którymi później toczy się dyskusja. Seanse odbywają się dwa razy w miesiącu, przy niemalże pełnym komplecie widzów. W czwartek 18 bm. ujrzymy panoramiczny, kolorowy film produkcji francuskiej pt. „Klan Sycylijski”. (mir)

ODZNACZENIA DLA MŁODZIEŻY

KOŚCIAN. Nad problemami integracji ruchu młodzieżowego, społecznej aktywizacji środowiska wiejskiego, konieczności stałego podnoszenia kwalifikacji rolników oraz pobudzania życia kulturalnego w ośrodkach wiejskich dyskutowano ostatnio na Konferencji Powiatowej ZMW w Kościanie. Stała się ona okazją do wręczenia odznaczeń. Długoletni działacz ZMW — Edmund Szudra z Biskupic, otrzymał Srebrny Krzyż Zasługi, a 10 osób odznaczono „Za Zasługi dla Wielkopolskiej Organizacji ZMW”. (ww)

NA APEL MÓRKI

ŚREM. Wieś Mórka wykonała już w 100 proc. świadczenia na Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia, wzywając do wspólnego podjęcia wszystkich obywateli. Apel podjęli już Pruszków i Pierzchno, zobowiązując się wpłacić kwotę, przypadającą na rok bieżący do września. Mieszkańcy Pierzchna postanowili wybudować drogę Runowo-Pierzchno—Kromolice, deklarując opodatkowanie po 250 zł na gruntu oraz po 30 godzin pracy własnymi ciagnikami. Łączna wartość opodatkowania się na ten cel po 0,5 proc. zarobków, a młodzież powyżej 16 lat przepracuje przy drodze po 10 dni. (sn)

SPOTKANIE Z MARIUSZEM DMOCHOWSKIM

GNIEZNO. 22 bm. o godz. 16.00 sali Państwowego Teatru im. A. Fredry wystąpił znany aktor mowy i teatralny — Mariusz Dmochowski z recitalem „Początek i muzyka polska”, a także fortepianie — Cezary Owerbach. (—)

Z Szamotuł

Klub Kolorowych Przeźroczy — zaprasza

W szamotulskim Domu Kultury odbyło się ostatnio zebranie organizacyjne Klubu Kolorowych Przeźroczy, który będzie jedną z sekcji tej placówki. Powstanie klubu pozwoli na szerszą popularyzację tej mało znanej dziedziny fotografii oraz umożliwi kontakty towarzyskie ludzi o tego rodzaju zainteresowaniach.

Na razie Klub zrzesza 10 osób, ale wszystko przemawia za tym, że liczba ta wzrośnie. Członkami są nie tylko mieszkańcy Szamotuł, ale i okolic (jeden z członków przyjechał aż z Poznania).

Inicjatywę powołania KKP przejął należą do niego amatorowi — Marianowi Rózańskiemu, który wybrany został na stanowisko prezesa. (ks)

Wyrzykowski: 23.05 Koncert tylko dla melomanów — Festiwal Pablo Casals: 23.50 Śpiewa Matt Monro. WIADOMOŚCI: 5, 6, 7, 8, 10.30, 12.05, 15, 17, 19, 22.

TELEWIZJA

PIĄTEK — PROGRAM I: 8.35 — „Białe pokój” — film fab. prod. buig. (wznowienie); 9.55 — Dla szkół — Wychowanie techniczne (kl. I—III licealne); „Łączność przez wodą”; 10.55 — Dla szkół — Wychowanie obywatelskie (kl. VIII); „Podstawowa Organizacja Partyni na PZPR”; 13.10 — Sprawozd. ze startu do rajdu Monte Carlo; 15.20 — Politechnika TV — Rysunek techniczny — Kurs przygotowawczy: „Znaki graficzne” oraz „Istota zapisu konstrukcyjny”; 16.30 — Dziennik; 16.40 — Dla dzieci: Pora na Telestora — w programie m. in. film z serii „Przygody Cielargola” oraz „Gabi i Dorka”; 17.25 — Nie tylko dla pań; 17.45 — Gra my o telewizor — teleturniej; 18.10

Z Obornickiego

Na ZMS-owcach można polegać

W minionym roku członkowie kół ZMS, działających przy zakładach pracy i szkołach, zrealizowali szereg pożytecznych prac wartości ponad 600 tys. zł. Największy udział mają w tym czynnie ZMS-owcy z Miejskiego Przedsiębiorstwa

— Turystyka i wynoczenie; 18.25 — „Teleskop”; 18.45 — Magazyn Medyczny; 19.20 — Dobranoc i Dziennik; 20.05 — „Ostatni rok” — film dokum. TV radzieckiej — cz. II; 21.05 — Panorama Tygodnia; 21.45 — Teatr TV — Iwan Gonczarow: „Zwycięzna historia”; 22.55 — Dziennik; 23.15 — Władom. sport., w tym rep. ze startu do rajdu Monte Carlo.

PROGRAM II: 16.25 — Między miastem a wsią — program publicystyczny; 16.55 — „Upadek” — fab. film polski z cyklu „Hrabina Cosel”; 17.45 — „Za wolność naszą i waszą” (Towarzystwo Wiedzy Powszechnej); 18.30 — Język angielski; 19 — Wokół Placu Du Theatre — film dokum.; 19.20 — Dobranoc i Dziennik; 20.05 — Spotkanie z fazem; 20.35 — „Witajcie w Chłimbote” — polski film dokum.; 21.25 — 24 godzin (kolor); 21.35 — Klub Dobrych Roboty; 22.15 — Z bliska i z daleka — marazyn kulturalny KDI; 22.45 — Język angielski w nauce i technice.